

Bibliometri har blivit hett – men det behövs mer kunskap

”Man får inte ett enda utan skiftande svar av bibliometriska undersökningar.” Det sade Fredrik Åström vid det seminarium om bibliometri, som SFIS arrangerade i Malmö i slutet av maj i år. Fredrik Åström har arbetat med bibliometri sedan 2001, doktorerade i ämnet i Umeå 2006 och har nu en postdoc-tjänst i Lund. Han ledde seminariet tillsammans med Leif Eriksson, bibliotekarie och projektledare för OPUS vid Uppsala UB. Seminariets syfte var att introducera bibliometri som forsknings- och praktikfält, med en viss tyngdpunkt på bibliometrins tillämpning för utvärdering av forskning.

Bibliometriska metoder används framför allt vid undersökningar av vetenskaplig publiceringsverksamhet, men även för granskning av kommunikation inom vetenskapssamhället, vid analys av olika forskningsområdens struktur, vid utvärdering av forskning och vid administration av vetenskaplig information.

Och bibliometri har blivit hett. Några exempel:

Hösten 2005 bestämde sig ledningen för Karolinska Institutet att använda sig av bibliometri som ett redskap i sin ambition att bli Europas främsta medicinska universitet och startade projektet KI bibliometri för att erbjuda kvalitativa bibliometriska analyser av institutets forskning. Syftet med projektet är att ge en överblick över KI:s forskning och erbjuda KI:s ledning, institutioner och övriga anställda instrument, som gör det möjligt att jämföra KI:s forskning med forskning från resten av världen. Inom projektet har man bl.a. byggt upp en egen bibliometridatabas, som innehåller information om internationella vetenskapliga publikationer från 1995 och framåt.

Biblioteksdirektionen vid Lunds univer-

sitet arbetar sedan en tid med bibliometriska undersökningar för att kontinuerligt redovisa och utvärdera forskningsproduktion/publiceringsverksamhet vid universitetet, bl.a. genom implementeringen av en bibliometrisk analysdel i Lund University Publications och genom att utföra analyser på både övergripande universitetsnivå och på områdes-, fakultets- och institutionsnivå.

För två år sedan publicerade Vetenskapsrådet en bibliometrisk översikt över Sveriges vetenskapliga publicering mellan 1982 och 2004. I översikten presenterade man statistik över hur svenska vetenskapliga publikationer citeras jämfört med andra länders publikationer och hur publiceringsvolym och citering varierar mellan lärosäten och ämnesområden.

Stockholms universitetsbibliotek har sedan hösten 2007 arbetat med att bygga upp en bibliometrisk funktion, som ska förse universitetsledningen och andra beslutsfattare inom universitetet med analyser av universitetets vetenskapliga publicering.

Inom Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, finns sedan våren 2007 en arbetsgrupp för bibliometri.

De senaste åren har också bibliometriska indikatorer alltmer börjat användas för fördelning av forskningsmedel, t.ex. i Australien, Storbritannien och Norge. Det finns också sådana ansatser i Sverige.

Vid det seminarium som SFIS arrangerade kallade Leif Eriksson det hittillsvarande 2000-talet för bibliometrins ”gyllene årtionde”, eftersom det är under de senaste åren som bibliometrin har utvecklats från ett vetenskapligt perspektiv till ett instrument för utvärdering. Problemet är bara det som Fredrik Åström pekade på: bibliometrin ger inte entydiga svar.

Det finns inte minst metodologiska problem, som gör att resultaten ofta måste tolkas med försiktighet. Om det vittnar också Björn Hellqvist i sin artikel i det här numret av InfoTrend liksom de uppsatsförfattare som refereras i en annan artikel.

En slutsats är att det behövs mer kunskap – inte bara bland dem som utför de bibliometriska studierna utan kanske i än högre grad bland dem som ska tolka och använda sig av resultaten – liksom en bred diskussion om bibliometrins möjligheter och begränsningar. I det perspektivet var SFIS' seminarium i Malmö ett viktigt initiativ. Det stora antalet deltagare bekräftade också att det finns ett behov. Men ansvaret vilar främst på utbildningarna i biblioteks- och informationsvetenskap, och här har bibliometrin länge haft en undanskymd position. I flera av de magisteruppsatser, som refereras i det här numret av Info Trend, pekar man också på biblio-

metrins marginella utrymme i bibliotekarieutbildningen, vilket Bo Jarneving bekräftar i sin artikel. Det är knappast rimligt mot bakgrund av den stora betydelse bibliometrin håller på att få i forskarsamhället. Det är därför bra att Bibliotekshögskolan i Borås från och med i vår ger en femveckors kurs i bibliometri inom ramen för sitt masterprogram. Moment med koppling till bibliometrin finns också i några andra av bibliotekarieutbildningarna, bl.a. den i Umeå, men ingen av dem har kommit lika långt som Borås. Här behövs alltså en uppgradering. Det finns också ett stort behov av kompetensutveckling bland redan yrkesverksamma biblioteks- och informationsvetare. Visserligen har det tagits en hel del initiativ de senaste två åren, men det tycks vara långt ifrån tillräckligt.

Peter Almerud
Redaktör

Google är inte allt.

Upptäck Länkkatalogen!
20 000 utvalda länkar. På nätet sedan 1995.

bibliotek.molndal.se/webbkatalog

*Mölndals
stadsbibliotek
hus utan tak*